

Ferencsik János - karmester

(Bp., 1907. jan. 18. – Bp., 1984. jún. 12.), Kossuth-díjas (1951, 1961), érdemes művész (1952), kiváló művész (1954), Bartók-Pásztory-díjas (1986). Balatonfüred első díszpolgára.

10 éves korától Bodrogi Lajos kántor foglalkozott vele, az orgonajáték mellett a klasszikus összhangzattan rejtelmébe is beavatta. Hegedűtanulmányait Hoppe István, az akkori Városi (ma Erkel) Színház koncertmestere irányította. Később Sugár Viktor felvette a Nemzeti Zenedébe. Lajtha László professzortól tanult zeneszerzést, Fleischer Antal karmester hangszerelésre és partitúraolvasásra tanította. 1925-ben érettségizett, 1927-ben végzett a Nemzeti Zenedében, s még abban az évben az Operaház fizetés nélküli korrepetitora lett. 1930-ban vezényelt először nyilvánosan (Rimcskij-Korszakov: Seherzádé, balett, bemutató előadás). 1930-31-ben a Bayreuthi Ünnepi Játékok korrepetitora, s ott volt Toscanini minden zenekari próbáján. Később több nyarat töltött Salzburgban, aktív zenei munkával. 1930-tól tanított a Nemzeti Zenedében, kezdetben énekeseket korrepetált, később átvette Fleischer Antaltól a karmesterképző irányítását. 1932-től hangversenyezett a Székesfővárosi Zenekarral; több mint hétszázszor dirigálta e zenekart, illetve utódját, az Állami Hangversenyzenekart. 1936-ban, Liszt Ferenc halálának 50. évfordulóján Bayreuthban, az Operaház együttese élén a Szent Erzsébet legendáját dirigálta, a következő évben Kölnben a Fidelit (Beethoven) vezényelte. 1938-tól már sokat vezényelt Bécsben és Bp.-en is olyan szólistákkal, mint Bronislaw Huberman és Szigeti József hegedűművész. 1940-ben Bartók Béla és Pásztory Ditta búcsúhangversenyét vezényelte a Zeneak.-n. 1942-ben a milánói Scalában dirigálta A csodálatos mandarint, három évvel megelőzve a bp.-i előadást. 1945. márc. 10-én és 11-én az Erzsébetvárosi Körben vezényelte a Székesfővárosi Zenekart, márc. 17-én és 18-án a bombasérült Zeneakadémián; mindegyik koncertjén szerepelt Bartók egy-egy műve. 1945-től a Rádiózenekar vezetője. 1945 dec.-ében vezényletével bemutatták Bartók Béla A csodálatos mandarin c. színpadi művét. 1946-ban Bécsben vezényelt, és az újjászervezett Székesfővárosi Zenekarral Prágában. 1948-tól 1950-ig állandó kapcsolatban állt a bécsi operatársulattal. Vezényelte a Lohengrint, az Aidát, a Traviatát, a Don Carlost, az Otellót, a Tannhäuser-t, a Don Giovannit, a Carment, a Figaro házasságát, a Turandotot, a Borisz Godunovot, a Bolygó hollandit, a Rigolettót stb. 1950-ben minden összeköttetése megszakadt a Nyugattal. Első nyugati útjára csak 1957-ben került sor. Ettől kezdve beutazta az egész világot: Afrika kivételével valamennyi földrészen járt. Kétévenként hosszán tartó körútra indult az Áll. Hangverseny Zenekarral az NSZK városaiiba, Angliába, Ausztriába, Olaszországba, Svájcba. Gyakran szerepeltek a SZU-ban is. Többször járt az USA-ban, Kanadában, D-Amerikában, Japánban és Ausztráliában. Művészi alkatához a bécsi klasszikusok álltak a legközelebb, és mindenek fölött a két legnagyobb modern magyar zeneszerző: Bartók és Kodály Zoltán. Az új muzsika befogadója és tolmácsolója volt. Bartók Béla, Kodály Zoltán, Weiner Leó, Lajtha László és Dohnányi Ernő mellett 28 kortárs magyar szerző műveit mutatta be. Ő adta elő Ránki György Pomádé királyát, Janáček Katja Kabanováját, A. Berg Wozzeckjét, Britten Peter Grimesját, Humperdinck, Poldini, F. Schmidt, Rimcskij-Korszakov, Wolf-Ferrari, Siklós, Polgár műveit is. A zenekultúrának egyik legkimagaslóbb alakja, művészetét rendkívüli stílusbiztonság, a nemes előadói hagyományok továbbvitele jellemzi. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar zene nemzetközi propagálásával is. Neve fémjelzi (Klemperer mellett) a budapesti Operaház háború utáni működését. Lemezfelvételei külföldi kitüntetésekben részesültek.

Támogató: Balatonfüred Város Polgármesteri Hivatal

Kisfaludy Galéria, Balatonfüred

A MUSICA SONORA

KAMARAZENEKAR

„Ferencsik János”

emlékhangversenye

2008. június 6-án, pénteken,
19 órakor,

műsorvezető: Meixner Mihály

W. A. Mozart: Figaro házassága - nyitány

G. Ph. Telemann: D-dúr kürtverseny
Szólista: Börzsönyi Máté

W. A. Mozart: D-dúr fuvolaverseny K.314
Szólista: Pados Zoltán

****

F. Schubert: VI. C-dúr szimfónia D.944

Vezényel: Illényi Péter

Helyszín:
Kisfaludy Galéria
(8230 Balatonfüred, Kisfaludy u. 1.)
Jegár: 700 Ft, gyermekeknek: 400 Ft

MUSICA SONORA KAMARAZENEKAR

A Musica Sonora Kamarazenekar - amely nevének jelentése „jól csengő, jól zengő zene” - 1998-ban alakult a budapesti Szent István Gimnázium Jubileumi Zenekarának részben egykori alapító, részben rendes tagjaiból. A lelkes zenebarátok által életre keltett Musica Sonora alapítvány kezdeti és mai napig is elsősorú célkitűzése, hogy fiatal, tehetséges, még zenei pályájuk elején járó muzsikuskok számára szólistaként fellépési lehetőséget biztosítson versenyművek és egyéb szólódarabok zenekarral történő eljátszására, ezáltal is segítve őket zenei karrierjük elején. Rendszeres szereplői a nyári zeneakadémiáknak itthon és külföldön egyaránt, fiatal muzsikuskok kísérőzenekaraként. A Musica Sonora Kamarazenekar tagjai bár nem hivatásszerű zenészek, szinte mindegyikük életét végigkísérte a zenekari játék, miközben az évek alatt számos hazai és külföldi karmester kezei alatt érett muzsikussá csiszolódtak. A zenekar megalakulása óta, köszönve a nagyszerű alapoknak, a zeneszeretnek és a rendszeres és fegyelmezett munkának az elmúlt tíz év alatt érett zenekarrá vált, amely mára már a zeneirodalom bármely időszakából választott műveket magas művészi színvonalon képes eljátszani. A zenekar repertoárja kezdetben főként preklasszikus és klasszikus korok kamarazenekarra írott műveiből állt, amely azóta kiegészült a romantikus és a kortárs „nagyzenekari” irodalommal is. A zenekar karmestere és művészeti vezetője Illényi Péter, a Bartók Rádió zenei rendezője, aki 2007 januárja óta van a zenekar élén. Az idén nyáron Velencén és Besztercebányán megtartott nyári zeneakadémiák után a zenekar második CD-je ősszel készül el, nemsokkal megelőzve a zenekar tízéves fennállást köszöntő ünnepi jubileumi hangversenyt.

Illényi Péter – karmester

Zenész családban 1974-ben született Budapesten. Hatévesen kezdett zongorázni, majd a Bartók Béla zenei konzervatórium zeneszerzés szakiránya mellett orgonálni, majd később brácsázni, trombitálni és ütőhangszereken is tanult. Ferencsik János révén már igen fiatalon elhivatottságot érzett a karmesterség iránt, aki az anyai nagyjának testvére volt. A középiskola után előbb az ELTE karvezetés szakán végzett, ezt követően pedig a Gráci Zeneakadémia karmesterszakán diplomázott kitüntetéssel. Már az akadémiai évek alatt számos helyen megfordult mint zongorista, korrepetitor illetve karmester. 2002-ben és 2003-ban szólókorrepetítora a Reinsbergi Operafesztiválnak. 2002 óta állandó kiségitője billentyűs hangszereken a Bécsi Rádiózenekarnak, a Niederösterreichische Tonkünstler Zenekarnak valamint a Wiener Kammerorchesternek. Vendégkarmesterként vezényelte a többek között a Győri, a Maribori Filharmonikus zenekart, a Gráci Szimfonikus zenekart, valamint az Orchestre National de France zenekart. Jelenleg a Bartók Rádió zenei rendezője valamint az általa alapított Székesfehérvári Szinfonietta Vonószzenekar és a budapesti Musica Sonora Kamarazenekar karmestere és művészeti vezetője.

W. A. Mozart: Figaro házassága - nyitány, K. 492

A maga idejében a Figaro házassága "veszélyes" műnek számított, mivel nyíltan megkérdőjelezte a kor társadalmi konvencióit. Beaumarchais 1781-ben írott drámáját arisztokrácia-ellenes nézetei miatt a bécsi cenzúra betiltotta. Mozart szövegírója, Lorenzo da Ponte, enyhített ugyan a dráma legradikálisabb gondolatain, de még így is éles osztálykonfliktus feszül Almaviva gróf és szolgálói, Figaro és Susanna között. Az opera nyitánya csupa tűz és energia, mely előrevetíti a cselekmény gyors iramát, és ízelítőt ad a heves érzelmekből, amelyek az opera négy felvonását fűtik.

Georg Philipp Telemann: D-dúr Kürtverseny TWV 51:D8

Szólista: Börzsönyi Máté – kürt

A Magdeburgban 1681-ben született szerző Lipcsében tanult, itt lett az Új Templom orgonistája, és hívta életre a Collegium Musicum együttesét. Hírnevére és népszerűségére jellemző az a körülmény, hogy a Tamás templom megüresedett kántori állására a városi tanács Telemant szerette volna szerződtetni, a zeneszerző azonban ekkor már Hamburgban dolgozott, ezért a lipcseiek „kénytelenek voltak beérni” Johann Sebastian Bachhal. Művein mind a francia, mind az olasz barokk hatás érezhető. Számos, köztük igen változatos hangszerelésben írott versenyművei közül a D-dúr kürtverseny egyike a Vivaldi versenyművek hatására komponált műveinek.

W. A. Mozart: D-dúr fuvolaverseny, K. 314

Szólista: Pados Zoltán – fuvola

1777-ben Mozarték salzburgi helyzetükkel kapcsolatos elégedetlensége elérte a tetőpontját ezért Mannheimbe mentek, ahol Mozart barátságba került a fuvolista Johann Baptist Wendlinggel. Ugyanez év telén Mannheimben a Holland Kelet-Indiai Társaság nyugállományba vonult orvosa, egy műkedvelő fuvolista, bizonyos De Jean, műveket rendelt Mozarttól, fejedelmi díjazás ellenében. A 200 forintból Mozart és édesanyja bőségesen megélhetett volna hónapokig, csak egyetlen dolog akadályozta teljesítését: Mozart ki nem állhatta a fuvolát, a fuvolistákat nem különben. Jól illusztrálja ezt egy visszaemlékezés, mely szerint Mozart a következőket mondta Wendling, a mannheimi fuvolista testvérének: "Az ön bátyja kivétel. Ő nem csak egy fidulás, őt hallgatva nem kell attól rettegnem, hogy a következő hang túl magas lesz, vagy túl alacsony - ő mindig pontosan intonál. Helyén van a szíve, a füle és a nyelvének a hegye, s nem képzelet azt, hogy teli tüdőből fújni és pofákat vágni elegendő a fuvolázáshoz." A pénzügyek iránt kevés tehetséget mutató Mozart nem készült el időre a megrendelt művekkel. Noha Salzburgban lévő apját arról tájékoztatta, hogy jól halad a munkával, s hogy két fuvolaversenyt és három fuvolanégyest megírt, valójában csak a G-dúr fuvolaverseny és egyetlen kvartett készült újonnan el. A másik concerto, amelyet Mozart apjának említ, a fél évvel korábban írt oboaverseny, melyet a sürgető határidő miatt D-dúrba transzponált, a szólista anyagát pedig huszárvágással fuvolára ültette át. Noha ezt is szerette volna új műként eladni De Jeannak, a "hollandus" rájött a turpisságra, s részben ezért, részben mert a művek nehezebbek voltak annál, semhogy képes lett volna eljátszani őket, Mozartnak csak az ígért pénz alig felét adta meg. A D-dúr fuvolaverseny (K. 314) a mozarti versenyművek, főként a korábban keletkezett hegedűversenyek felépítését és formálását követi, s a rutinos írásmód mit sem árul el abból, Mozart mennyire nem szerette a hangszer, amelyre komponált.

Franz Schubert: 6. szimfónia „kis C-dúr”

Az 1817-18-ban komponált szimfóniát Schubert mindössze 20 évesen írta. Ekkoriban mutatták be Bécsben Rossini operáit, melyeknek Schubertre gyakorolt hatása igen érezhető ezen szimfónián. A két szélső tétel illően elszámol a Rossini-hatással, az első tétel lassú bevezetője teljes mértékben a korabeli olasz nyitányok stílusában íródott. A szerenád-hangvételű Andantében maga Schubert szólal meg tisztán, ösztöndzések és befolyások nélkül, míg a Scherzo - a Schubert-szimfóniák első ilyen műfajú tétele – Beethoven hangzásvilágát varázsolja elének. A zárótétel fináléja pedig már az érett Schubert „nagy C-dúr” szimfóniájának hangvételét idézi.